

השופטת בדימוס רוטלוי: "זו האדרה של פושעים"

02 אוק', 2014

עינת פישביין

11

"בני שמואל היה צריך להיות מזמן בבית הכלא, ואז לא יכול היה לדבר עכשיו", לא מסתירה את כעסה השופטת בדימוס סביונה רוטלוי, שהיתה ראש ההרכב שבו הורשע שמואל בערכאה ראשונה בבית המשפט המחוזי, וממשיכה לעקוב אחרי המקרה לפרטי-פרטיו שנים לאחר שפרשה מבית המשפט. "כל הזמן נותנים לו עוד ערכאה ועוד דחייה בביצוע העונש, ואז הם אומרים שהוא בן 75 וייענש כבר בידי שמים. יופי. זה כמו שיגידו לי על רוצח בן 80 ששפטתי שישאר בחוץ, כי ימיו ספורים".

אבל מה הבעיה שהוא מדבר עכשיו?

"הבעיה היא שכבר כמה ערכאות שמעו את הגרסה שלו, ואין שום דרך לסתור אותו אם מביאים רק את הגרסה שלו. הרי לא תייסדו בתקשורת ערכאה רביעית, כשבתו ורד דורון מולו. זה לא ריאלי וגם לא פייר כלפיה. זה מקומם אותי כי זו האדרה של פושעים שלא מסכנים את הציבור הרחב, ואז הציבור כאילו מרגיש שהוא יכול לתת להם היתר".

את מרגישה שיש היום סלחנות כלפי גילוי עריות ואונס ילדים? הרי אלה האנשים האחרונים שאנחנו רוצים לשמוע ולראות.

"אני מרגישה שיש בציבור סלחנות כלפי עבירות מין בתוך המשפחה – להבדיל מאנס סדרתי דוגמת בני סלע – כי רוב האנשים לא מאמינים שזה קיים, ואחרים יודעים שזה קיים אצלם במשפחה, וחלק חושבים שזה שייך רק לעניים ונרקומנים, אז כל אחד

מסיבותיו מביא לאותה תוצאה: אמנם יש פה משהו שהוא הטאבו הכי גדול בעולם כמעט, אבל אנשים מרגישים שזה לא מסכן אותם, כי זה לא במשפחה שלהם, ומצד שני שזו פגיעה באוטונומיה של המשפחה - לשלוח מישהו לכלא על מה שקרה בתוכה. להקשיב לו היום זה לתת ביטוי לחוסר האמון של רוב האנשים בקיומה של אפשרות כזו לגילוי עריות בכל משפחה. תיכף עוד יעשו כאן הפגנות למען חפותו".

מה הסיכוי של אדם שהורשע ומאמין שהוא חף מפשע להיאבק על חפותו אם נמנע ממנו לדבר?

"היו לו שלוש ערכאות לדבר. אני לא מבינה, הציבור יושב ושומע את כולם? את כל הנאשמים והמורשעים? מביקורי הרבים בכלא אני יכולה לספר לך שרוב המורשעים בעבירות חמורות, בטח בעבירות מין, אמרו שהם חפים מפשע. תמיד מישהו עשה להם עוול.

<http://www.ha-> **החלטתי לתת לנאשמים זמן מסך" - הבמאי מויש גולדברג**

<http://makom.co.il/post/tikim-moish-goldberg-beni-shmuel>

בני שמואל. פריים מתוך "תיקים מהסנגוריה", באדיבות yes דוקו

"אני רוצה לדבר על זכותה של הקורבן: בעבירות מין במשפחה הרבה פעמים הנפגעות או

הנפגעים רק רוצים שהפוגעים יעמדו לפניהם וייקחו אחריות. הם לא מעוניינים בענישה, זה לא מה שמניע אותם, אלא שאבא יעמוד בפני הבת ויגיד 'סליחה אני מודה שעשיתי את זה', מרגישים שבלי זה אין להם ריפוי. זה לרוב לא קורה, אז כשמקבלים לגיטימציה מבית משפט, בטח העליון, יבוא מישהו ושוב יטיח בה את זה? אני מרגישה שנעשה עוול נוראי, ואין לוורד אפשרות להתגונן. עכשיו הציבור ירחם עליו, הוא בן 75, ואף אחד לא יציג את העובדות שכתובות בפסק הדין.

"ורד היא זו שפתחה את הפתח, כשהחליטה להיחשף ולחשוף אותו. אחרת אי אפשר היה לראיין אותו. אבל מי שיראיין אותו פוגע בנפגעות עבירות מין שירצו להיחשף בעתיד. הוא מכניס אותן בחזרה פנימה".

רוטלוי מגדירה את משפטו של בני שמואל כאחד התיקים הקשים שטיפלה בהם, ולא בגלל שהתעוררו אצלה ספקות לגביו. להיפך. הקושי הגדול לדבריה היה שבערכאה הראשונה במחוזי, שבה היא שפטה, לא הגישה הפרקליטות חוות דעת של מומחים לגבי האפשרות של "זיכרון מודחק" של הבת ורד דורון, והיא היתה צריכה להסתמך על הראיות הנוספות שהיו בתיק וכן על ידע וניסיון משפטי קיים. רק לאחר שהשופטת יהודית אמסטרדם החליטה בדעת מיעוט לא להרשיעו, ובעקבות ערעורו הוחזר התיק למחוזי (רוטלוי פרשה בינתיים) – הוגשו חוות דעת מומחים בנושא הזיכרון והחלומות, ושמואל הורשע בשנית.

בהיעדר חוות דעת, את בעצם תפקדת קצת כמו שופט חוקר, מה שמקובל במערכת המשפט הצרפתית?

"אין במשפט בישראל תפקיד של שופט חוקר כי השופט לא מורה על גביית ראיות נוספות. יש פה בעיה שהייתי ערה לה, שאני לא מומחית, אבל סמכתי על ספרות מקצועית שכבר צוטטה בנושא בבתי משפט וגם בעליון. היה מוטב לו היתה חוות דעת, אבל היו לי מספיק ראיות לתמוך בגרסה שלה, והרבה שקרים שלו – שהם תמיד חיזוק לראיות של התביעה. עובדה היא שזה הוכיח את עצמו בתוצאה הסופית, והוא הורשע פעמיים נוספות".

אני שואלת בזהירות אם לא יכול להיות שהתקבעה כאן עמדה שבה האמונה באשמת מואשמים בעבירות מין חמורות כמו זו באה לפעמים על חשבון ראיות מוצקות.

"ההיפך הוא הנכון. בשנים האחרונות יש בעליון, וזה מחלחל כלפי מטה, רגרסיה מאוד גדולה במעמד של קורבנות, בעיקר נפגעות ונפגעי עבירה מינית. לפני הרבה שנים אי אפשר היה להרשיע על סמך עדות יחידה של מתלוננת בעבירת מין. אמרו שהן לא אמינות,

שצריך סיוע, ראייה חיצונית, וזה מאוד קשה להביא ראיות, ככה שכמעט לא היו כתבי אישום. במשך השנים הכנסת הכירה בעובדה שבמקרים האלה בדרך כלל הפשע מתבצע אחד מול אחד, גם באונס, ואין כמעט סיכוי לראיות עצמאיות. בהמשך החוק שונה כך שמספיק לבסס הרשעה על סמך עדות יחידה, שצריך לנמק מדוע הסתמכו על עדות יחידה. בשנים האחרונות כתוצאה גם מחוק זכויות נפגעי עבירה יש שינוי לגבי התיישנות בעבירות מין במשפחה, וזה איפשר לנערות ונשים צעירות להגיש תלונות, כך היה גם במקרה של ורד. כשהתעורר בה הזיכרון עלו דברים נוספים, לא הרשענו על סמך החלום כמו שנוח לאב להגיד היום. היו ביטויים לזכרונות ראיות נוספות, עדויות של האם והאחיות, והשקרים בעדות שלו. עובדה היא שגם בית המשפט העליון הסתמך עכשיו על אותן ראיות.

"אבל, במקביל, בעקבות מספר פסיקות של העליון מהשנים אחרונות בסוגיות של זיכרון, עם "השתלת" התזה של 'הזיכרון המושתל', חלה הרעה במעמדן של נפגעות עבירה. אני רוצה להסביר כאן שכשנפגעת עבירה מעידה - זה תמיד מלווה בסוג של רגשות כאלה או אחרים, וזיכרון מושתל מנותק מכל רגש. את זה יכול לראות השופט ששמע את העדויות.

"מי שהוליך את המהלך הזה בעליון הוא השופט יצחק עמית, ובדיון על זיכרון מושתל לעומת מודחק הוא החזיר בדלת האחורית את הצורך בחיזוק עדויות יחידות של נפגעות עבירה, אחרי שנים. זה לא רק מחזיר אותנו אחורה, זו גם דרישה מגוחכת, כי אחרי 20 שנה את לא יכולה למצוא ראייה עצמאית. תאי הזרע על הסדין כבר מזמן התייבשו.

"יש היום טרנד שאני מאוד מאוד חוששת ממנו", מסכמת רוטלוי, "המאבק בין התיאוריה לבין הקליניקה. יש מומחי מוח שלא ראו קורבן עבירה בימי חיים והם עומדים בבתי משפט מול מומחים לקליניקה, מטפלים, שראו מאות נפגעי עבירה ועל סמך הקליניקה שראו מבססים כתיבה ותיאוריות משלהם. מומחי המוח אומרים שלמטפלים אין מחקרים מדעיים, ואני אומרת שכל מערכת המשפט הפלילי מבוססת על ניסיון של מומחים בתחום. שאלת אחריות פלילית של חולי נפש, למשל, מתבססת על ידע בפסיכיאטריה. אז דווקא בתחום נפגעות עבירה מינית הידע הקליני פתאום לא נחשב? כל מה שקרה בחיים של ורד דורון, הפוסט טראומה שהתבטאה בהפרעות לימודים, הפרעות אכילה, היומנים שכתבה, הרבה לפני החלום - הוא הוכחה למה שעברה בילדות בידי אביה".

["הכאב עצמו אינו יכול לשמש כראיה" - פרופ' אורן גזל אייל \(http://www.ha-](http://www.ha-)

<http://makom.co.il/post/tikim-oren-eyal>

[עוד באותו נושא: תיקים באפילה \(tikim-baafela/\)](http://tikim-baafela/)